

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Κλειτορία, 01 Νοεμβρίου 2018
Αριθ. Πρωτ.: 133

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ - ΑΚΡΑΤΑΣ

Ταχ. Δ/νση: Κλειτορία Αχαΐας
Τ.Κ. – Πόλη: 25007 Κλειτορία
Ιστοσελίδα: <http://kpe-kleit.ach.sch.gr>
Πληροφορίες: Χ. Μοσχόπουλος
Τηλ.: 26920-31288
Fax : 26920-32373
E-mail: mail@kpe-kleit.ach.sch.gr

ΠΡΟΣ: 1. Δ/νση Α/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας
2. Δ/νση Β/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας
3. Δ/νση Α/θμιας Εκπ/σης Αιτ/νίας
4. Δ/νση Β/θμιας Εκπ/σης Αιτ/νίας
5. Δ/νση Β/θμιας Εκπ/σης Ευβοίας
6. Δ/νση Β/θμιας Εκπ/σης Γ' Αθήνας
Υπόψη Υπευθύνων Π.Ε. και Σχολικών
Δραστηριοτήτων

ΚΟΙΝ.: 1. Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας
και Θρησκευμάτων
Γενική Διεύθυνση Σπουδών
Π.Ε. και Δ.Ε.
Δ/νση Υποστήριξης Εκπαιδευτικών
Προγραμμάτων και Εκπαίδευσης
για την Αειφορία
Τμήμα Α' Εκπαίδευσης για το
Περιβάλλον και την Αειφορία
2. Περιφερειακή Διεύθυνση Π. &
Δ. Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδας
3. ΚΠΕ Θέρμου

ΘΕΜΑ : Πρόσκληση Υλοποίησης Τριήμερου Βιωματικού Σεμιναρίου - Εργαστηρίου

ΣΧΕΤ.:

Το Κ.Π.Ε Κλειτορίας-Ακράτας και το ΚΠΕ Θέρμου συνδιοργανώνουν, σε συνεργασία με τις Δ/νσεις Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας και Αιτ/νίας και τις Δ/νσεις Β/θμιας Εκπ/σης Ευβοίας και Γ' Αθήνας, τριήμερο βιωματικό θεματικό Σεμινάριο – Εργαστήριο, από τη **Παρασκευή 07 έως και την Κυριακή 09 Δεκεμβρίου 2018**, στην **Κλειτορία** και στα πεδία της περιοχής του Φαραγγιού του ποταμού Λούσιου. Το Σεμινάριο απευθύνεται σε 42 εκπαιδευτικούς των παραπάνω Διευθύνσεων, που ανήκουν στην εμβέλεια των δύο Κ.Π.Ε, και έχει ως θέμα:

**«Φαράγγι και Ποτάμιο Οικοσύστημα στα Προγράμματα Π.Ε.:
Φυσικό Περιβάλλον, Οικοτουρισμός, Ιστορία και Πολιτισμός.
Το παράδειγμα του Φαραγγιού του Λούσιου ποταμού»**

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να επιμορφώσει και να ευαισθητοποιήσει με βιωματικό τρόπο τους εκπαιδευτικούς για την ιδιαίτερη σημασία και την ανάγκη προστασίας, ανάδειξης και αξιοποίησης σε Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των περιοχών με οικοσυστήματα φαραγγίων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στους στόχους περιλαμβάνεται, με βιωματικό τρόπο:

- η ανάδειξη της ιδιαίτερης περιβαλλοντικής και οικολογικής σημασίας των οικοσυστημάτων των Φαραγγιών με αναφορά στη χλωρίδα, την πανίδα και την γεωλογία τους
- η επαφή με το ποτάμιο οικοσύστημα του φαράγγιού
- η γνωριμία με τις χρήσεις του νερού
- η ανάδειξη των πολιτισμικών και ιστορικών στοιχείων που συνδέονται με την ανθρωπογενή παρουσία στις περιοχές αυτές
- η οικοτουριστική ανάπτυξη των περιοχών αυτών και η εξοικείωση με τη διαχείριση και προστασίας τους
- η γνωριμία με το Φαράγγι του Λούσιου και τα μονοπάτια του
- η γνωριμία με το γεώτοπο του φαράγγιού του Λούσιου, το ποτάμιο οικοσύστημά του, την χλωρίδα και την πανίδα του
- η επαφή με την ιστορία, τον πολιτισμό και την παράδοση της περιοχής του Φαραγγιού του Λούσιου (παραδοσιακοί οικισμοί, μοναστήρια, παραδοσιακά επαγγέλματα, χρήσεις νερού, ενεργειακή αξιοποίηση, τεχνολογία παραδοσιακών εφαρμογών κλπ)
- η ανάδειξη της σημασίας και του τρόπου υλοποίησης προγραμμάτων Π.Ε στις περιοχές αυτές
- η αξιοποίηση της εμπειρίας στο σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων Π.Ε. στα σχολεία

Το Σεμινάριο θα περιλαμβάνει:

1. εισηγήσεις για:

- τα φαράγγια, την γεωλογία τους, την χλωρίδα και πανίδα τους, τα ποτάμια οικοσυστήματά τους και την ανθρωπογενή παρουσία
- το φαράγγι του Βουραϊκού
- το υδρογραφικό δίκτυο της Αιτωλοακαρνανίας και την αξιοποίηση και διαχείριση των υδάτινων πόρων του
- το φαράγγια του Λούσιου και την ιδιαίτερη περιβαλλοντική, πολιτισμική. Ιστορική, αναπτυξιακή και οικολογική σημασία του

2. εργαστήρια και δραστηριότητες στο πεδίο και στις αίθουσες εργασίας του ΚΠΕ:

- με περιβαλλοντικό εργαστήριο στον ποταμό Λούσιο με μέτρηση βιοχημικών παραμέτρων και ποιότητας υδάτων
- με δράσεις, δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και δραστηριότητες πεδίου στο φαράγγι και το ποτάμιο Οικοσύστημα κατά την διαδρομή στο Φαράγγι του Λούσιου
- με αξιοποίηση μεθόδων και τεχνικών για το σχεδιασμό Προγραμμάτων Π.Ε. για περιοχές με φαράγγια

3. υλοποίηση Προγραμμάτων στο Μουσείο υδροκίνησης

- Προγράμματα για τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπ/σης με θέματα: «Ας το πάρει το ποτάμι» και «Μια μέρα στους μύλους». Μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, βασισμένες στην περιήγηση στους εκθεσιακούς χώρους του μουσείου, στην εξοικείωση με τα επαγγέλματα του παρελθόντος, καθώς και στη διαχείριση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αποκτούν «πρόσβαση» στο μουσείο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

ΙΔΡΥΜΑ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ
ΜΑΘΗΣΗΣ

και τις συλλογές του, όχι μόνο όσον αφορά την υλική, αλλά και την κοινωνική, συναισθηματική και εκπαιδευτική διάστασή του.

- Πρόγραμμα για τους εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης με θέμα: «Από το σχολείο στο μουσείο» με στόχο την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, την γνωριμία με την τοπική ιστορία, τις παραδοσιακές χρήσεις του νερού ως φυσικού πόρου και της τεχνολογίας των παραδοσιακών επαγγελματών.

4. διαδρομή στο πεδίο:

- στο μονοπάτι του φαραγγιού του Λούσιου, από το Μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου προς τον ποταμό Λούσιο και την Αρχαία Γόρτυνα, μέχρι τις όχθες του ποταμού Λούσιου. Η διαδρομή χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Η διαδρομή θα είναι κατηφορική, μέτριας δυσκολίας, απόστασης 1.500 μέτρων και διάρκειας περίπου 45 λεπτών. Θα προηγηθεί διαδρομή σε κατηφορικό και μετρίως δυσκολίας μονοπάτι, από το parking του Μοναστηριού (που θα αποβιβαστούμε από το λεωφορείο) μέχρι το Μοναστήρι, διάρκειας 15 λεπτών.

5. επισκέψεις:

- στο μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου
- στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Γόρτυνας (Ασκληπιείο κλπ)
- το βυζαντινό εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα στην Αρχαία Γόρτυνα
- το γεφύρι του Κόκκορη
- στο Μουσείο Υδροκίνησης της Δημητσάνας
- στον παραδοσιακό οικισμό της Δημητσάνας

Το σεμινάριο θα πραγματοποιηθεί τη **Παρασκευή 07 Δεκεμβρίου** και την Κυριακή 09 Δεκεμβρίου στις εγκαταστάσεις του ΚΠΕ στην Κλειτορία και το **Σάββατο 08 Δεκεμβρίου 2018** στο Φαράγγι του ποταμού Λούσιου και στον παραδοσιακό οικισμό και το Μουσείο Υδροκίνησης της Δημητσάνας.

Προϋπόθεση για τη παρακολούθηση του σεμιναρίου, είναι η δυνατότητα των εκπαιδευτικών να συμμετάσχουν στην πεζοπορία διάρκειας μιας (01) ώρας σε μονοπάτι του Φαραγγιού του Λούσιου ποταμού. **Για το λόγο αυτό θα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλα ρούχα, ειδικά παπούτσια για την διαδρομή, αδιάβροχο**, καθώς επίσης και με **σακίδιο**.

Παρακαλούνται οι Υπεύθυνοι Π.Ε. και Σχολικών Δραστηριοτήτων των Διευθύνσεων Α/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας και Αιτ/νίας και Β/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας, Αιτ/νίας, Ευβοίας και Γ' Αθήνας να αποστείλουν στο Κ.Π.Ε Κλειτορίας - Ακράτας τα ονόματα των επιλεγμένων εκπαιδευτικών (επτά (07) τακτικοί και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί εκπαιδευτικοί για κάθε Διεύθυνση με σειρά προτεραιότητας), το αργότερο μέχρι την **Δευτέρα 12 Νοεμβρίου 2018**. Παρακαλούμε στη λίστα των συμμετεχόντων να συμπεριλαμβάνεται και **τηλέφωνο επικοινωνίας (τηλέφωνο σχολείου και κινητό)** του κάθε εκπαιδευτικού.

Σε περίπτωση ακύρωσης συμμετοχής από εκπαιδευτικό που περιλαμβάνεται στη λίστα των τακτικών που θα αποσταλούν από τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, η συμμετοχή θα συμπληρωθεί από εκπαιδευτικό που προηγείται στη λίστα των αναπληρωματικών εκπαιδευτικών της ίδιας Δ/σης μέχρι εξαντλήσεως των ονομάτων της λίστας. Θα ακολουθηθεί αυστηρά η σειρά της λίστας των αναπληρωματικών όπως έχει αποσταλεί από κάθε διεύθυνση. Άτομα που δεν συμπεριλαμβάνονται στις λίστες και δεν έχουν κληθεί να συμμετάσχουν, δεν μπορούν να παρακολουθήσουν το σεμινάριο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Όσον αφορά τις δαπάνες του Σεμιναρίου, το ΚΠΕ θα καλύψει τα παρακάτω:

- δείπνο για όλους τους συμμετέχοντες, την Παρασκευή και το Σάββατο το βράδυ.
- σάντουιτς και νερό για όλους τους συμμετέχοντες για το πεδίο, το Σάββατο.
- μετακίνηση με λεωφορείο, από το ΚΠΕ στο φαράγγι του Λούσιου ποταμού και την Δημητσάνα, με επιστροφή
- καφέ, κουλουράκια, χυμούς και αναψυκτικά
- διαμονή (δύο διανυκτερεύσεις, την Παρασκευή και το Σάββατο, με πρωινό) των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών και των εισηγητών που πληρούν τις προϋποθέσεις, στους ξενώνες του ΚΠΕ στη Μαθητική Εστία Κλειτορίας, σε τετράκλινους θαλάμους με εσωτερικό μπάνιο. **Προϋπόθεση για την φιλοξενία τους από το ΚΠΕ** είναι η απόσταση από την έδρα του σχολείου τους να είναι μεγαλύτερη από 160 χιλιόμετρα, εφόσον κινούνται με Ι.Χ. αυτοκίνητο και μεγαλύτερη από 120 χιλιόμετρα όταν κινούνται με συγκοινωνιακό μέσο. Όσοι δεν πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις **μπορούν να διαμείνουν** στους ξενώνες του ΚΠΕ **με δικές τους δαπάνες**. Το συνολικό κόστος για την διαμονή τους θα είναι 19 ευρώ.

Το ΚΠΕ θα καλύψει τις δαπάνες του σεμιναρίου στο πλαίσιο της Πράξης «Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ)-Περιβαλλοντική Εκπαίδευση» του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) & από Εθνικούς Πόρους καθώς και από την Διαχειριστική Επιτροπή του ΚΠΕ.

Το ΚΠΕ δε θα καλύψει τη μετακίνηση των συμμετεχόντων από τις έδρες τους προς το ΚΠΕ.

Σας επισυνάπτουμε ενδεικτικό πρόγραμμα του σεμιναρίου.

Με τιμή
Ο Υπεύθυνος Λειτουργίας του Κ.Π.Ε

Μοσχόπουλος Α. Χαρίλαος
Βιολόγος, Μ.Sc

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Κλειτορία, Φαράγγι Λούσιου, Δημητσάνα 07-09 Δεκεμβρίου 2018

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 07 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

- 17:00 – 17:30 Άφιξη στο ΚΠΕ στην Κλειτορία, εγγραφές, παραλαβή φακέλων, καφές
17:30 – 18:00 Σκοποθεσία – Στοχοθεσία Σεμιναρίου.
Παρουσίαση ΚΠΕ Θέρμου
Παρουσίαση ΚΠΕ Κλειτορίας - Ακράτας
Μέλη Π.Ο. ΚΠΕ Θέρμου και Κλειτορίας - Ακράτας
- 18:00 – 18:30 **Υδρογραφικό δίκτυο νομού Αιτωλοακαρνανίας, αξιοποίηση και διαχείριση υδάτινων πόρων-αιφορία.**
Μέλη Π.Ο. ΚΠΕ Θέρμου
- 18:30 – 19:00 **Το Φαράγγι του Βουραϊκού. Το Φαράγγι του Λούσιου**
Μέλη Π.Ο. ΚΠΕ Κλειτορίας - Ακράτας
- 19:00-19:30 Διάλειμμα
- 19:30 – 20:30 Παιχνίδια γνωριμίας-επικοινωνίας και συγκρότησης ομάδας
Μέλη Π.Ο. ΚΠΕ Κλειτορίας Ακράτας
- 20:30 Δείπνο

ΣΑΒΒΑΤΟ 08 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

- 08:00 – 08:30 Πρωινό
- 08:45 Αναχώρηση για Φαράγγι του Λούσιου
- 11:00 Άφιξη στο πάρκιν της Μονής
- 11:00 – 11:15 Διαδρομή στο μονοπάτι. Άφιξη στη Μονή
- 11:15 – 11:45 Επίσκεψη στη Μονή - Καφές
- 11:45 – 12:45 Διαδρομή στο μονοπάτι του Φαραγγιού του Λούσιου ποταμού - Δραστηριότητες
- 12:45 – 14:00 Άφιξη στην Αρχαία Γόρτυνα – Επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο και στο Βυζαντινό Ναό - Εργαστήρια στον ποταμό Λούσιο.
- 14:00 Αναχώρηση για Δημητσάνα
- 15:00-15:30 Άφιξη στο Μουσείο Υδροκίνησης Δημητσάνας – Καφές.
- 15:30-17:00 Υλοποίηση προγραμμάτων στο Μουσείο Υδροκίνησης.
- 17:00-18:00 Περιήγηση στον παραδοσιακό οικισμό της Δημητσάνας – Ελεύθερος χρόνος.
- 18:00 Αναχώρηση από τη Δημητσάνα
- 19:30 Άφιξη στην Κλειτορία
- 19:30-21:00 Ξεκούραση – Ελεύθερος χρόνος
- 21:00 Δείπνο

ΚΥΡΙΑΚΗ 09 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

- 08:00 – 08:30 Πρωινό
- 09:00 – 09:30 Εισηγήσεις για μεθοδολογίες και τεχνικές για την αξιοποίηση σε προγράμματα για το Φαράγγι
- 09:30 – 12:00 Εργαστήριο – Εργασίες σε ομάδες
- 12:00 – 13:00 Παρουσιάσεις εργασιών ομάδων
- 13:00 – 14:00 Συζήτηση – Αξιολόγηση Σεμιναρίου – Κλείσιμο – Παραλαβή βεβαιώσεων
- 14:00 Αναχώρηση από το ΚΠΕ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

ΙΔΡΥΜΑ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ
ΜΑΘΗΣΗΣ